

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 21 maja 1973 r.

w sprawie ramowego regulaminu (statutu) samorządu mieszkańców w miastach.

VI Zjazd PZPR podkreślając znaczenie rozwijania demokracji socjalistycznej wskazał na istotną w tym procesie rolę samorządu mieszkańców — ważnego elementu jednolitego systemu politycznego państwa.

Rola samorządu mieszkańców wzrasta w związku z rozwojem aglomeracji miejskich oraz realizacją ambitnego planu podwojenia w ciągu najbliższych 20 lat zasobów mieszkaniowych kraju. Z rozwojem budownictwa wiąże się nierozdzielnie rozszerzanie społecznych funkcji osiedli mieszkaniowych, które będą zaspokajać nie tylko szeroko rozumiane potrzeby bytowe mieszkańców, ale także potrzeby związane z wychowaniem dzieci, kształceniem, ochroną zdrowia, wypoczynkiem i rozwojem kulturalnym.

Osiedle mieszkaniowe staje się ważnym elementem struktury społecznej kraju. Nowy, wyższy jakościowo etap społeczno-gospodarczego rozwoju kraju wymaga również wzbogacenia i udoskonalenia form i metod działalności społecznej.

W związku z powyższym oraz w celu:

- zespolenia sił społecznych działających w miejscu zamieszkania w miastach i umocnienia samodzielności działania samorządu mieszkańców,
- wzbogacenia treści i form aktywności ludności miast w rozwiązywaniu spraw miasta oraz metod sprawowania kontroli społecznej nad działalnością instytucji

świadczących usługi dla mieszkańców lub w inny sposób wpływających na warunki ich życia,

- ujednoczenia zasad, kierunków i organizacji działania samorządu mieszkańców,
- udzielenia radom narodowym i komitetom Frontu Jedności Narodu pomocy w zakresie stworzenia samorządowi mieszkańców rzeczywistych możliwości współzarządzania osiedlem,

Rada Państwa na podstawie art. 87 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1972 r. Nr 49, poz. 314) po porozumieniu z Prezydium Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu uchwała, co następuje:

1. Ustala się ramowy regulamin (statut) samorządu mieszkańców w miastach.

2. Zaleca się miejskim (dzielnicowym) radom narodowym oraz radom narodowym wspólnym dla miasta i gminy podjęcie do 15 lipca 1973 r. uchwał w sprawie samorządu mieszkańców, w których zostałyby odpowiednio wykorzystane postanowienia ramowego regulaminu (statutu) z uwzględnieniem miejscowych potrzeb.

3. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*

Załącznik do uchwały Rady Państwa
z dnia 21 maja 1972 r. (poz. 147).

RAMOWY REGULAMIN (STATUT) SAMORZĄDU MIESZKAŃCÓW

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Samorząd mieszkańców wyraża się w stałej i powszechnej reprezentacji mieszkańców terenów miejskich, która

— poprzez działalność społeczno-wychowawczą kształtuje wraz z samorządowymi organizacjami społecznymi socjalistyczne stosunki współżycia w miejscu zamieszkania,

— zgodnie z programem socjalistycznego rozwoju kraju realizuje w trybie społecznym zadania związane z poprawą warunków bytowych i kulturalnych życia mieszkańców.

2. Organami samorządu mieszkańców poszczególnych części miasta (w osiedlach, obwodach i domach) są komitety osiedlowe, obwodowe i domowe, a w określonych wypadkach — ogólne zebrania mieszkańców terenu, dla którego komitet jest właściwy.

3. Organami samorządu mieszkańców w osiedlach i domach spółdzielczości mieszkaniowej są odpowiednie organy samorządu spółdzielczego.

4. Samorząd mieszkańców działa pod ogólnym nadzorem rad narodowych i komitetów Frontu Jedności Narodu.

§ 2. Do podstawowych zadań samorządu mieszkańców należy:

- a) kształtowanie aktywnych i zaangażowanych postaw mieszkańców oraz wyzwalanie inicjatyw społecznych na rzecz wspólnej pracy dla społecznego, gospodarczego i kulturalnego rozwoju osiedla i miasta,
- b) rozwijanie i umacnianie wśród ludności osiedla socjalistycznej świadomości oraz zasad współżycia społecznego,
- c) umacnianie więzi i współdziałania między radą narodową a mieszkańcami w zakresie realizacji programów wyborczych i wynikających z nich planów społeczno-gospodarczych,
- d) współdziałanie z administracją budynków mieszkalnych w zakresie organizowania mieszkańców do działania na rzecz utrzymania w należytym stanie i właściwego użytkowania mieszkań i innych urządzeń, a także budynków mieszkalnych i ich otoczenia,
- e) sprawowanie kontroli społecznej mieszkańców w stosunku do pracy instytucji państwowych, spółdzielczych i innych, świadczących usługi dla ludności bądź w inny sposób wpływających na warunki jej życia.

§ 3. 1. Samorząd mieszkańców inicjuje i inspirowane samorządne organizacje w miejscu zamieszkania w kierunku zespolenia wysiłków na rzecz kulturalnego i gospodarczego rozwoju osiedla.

2. Samorząd mieszkańców występuje do samorządu robotniczego z inicjatywami zmierzającymi do podejmowania wspólnych lub skoordynowanych działań oraz wykorzystuje jego inicjatywy zmierzające do pełniejszego zaspokojenia potrzeb i poprawy warunków życia mieszkańców i załóg robotniczych.

3. Samorząd mieszkańców może podejmować wspólne inicjatywy z samorządem wiejskim w sąsiednich sołectwach.

§ 4. Organy samorządu mieszkańców utrzymują z radnymi ze swego terenu ścisły kontakt, zapraszając ich na swe zebrania i spotkania z mieszkańcami oraz informując o aktualnych problemach i postulatach mieszkańców.

Rozdział 2

Zakres działania i uprawnienia samorządu mieszkańców.

§ 5. 1. W dziedzinie działalności społeczno-wychowawczej samorząd mieszkańców w szczególności:

- 1) współdziała w programowaniu i zapewnianiu dalszego rozwoju miasta, dzielnicy, osiedla poprzez konsultacje planów i programów społeczno-gospodarczych, przedkładanie właściwym organom opinii co do ogólnych kierunków rozwoju, jak i poszczególnych dziedzin oraz wzbogacanie i rozszerzanie tych planów w toku ich realizacji, zwłaszcza w oparciu o inicjatywy realizowane w czynie społecznym,
- 2) umacnia wśród mieszkańców świadomość współgospodarzy domu, jego urządzeń i otoczenia,
- 3) organizuje masową pracę społeczno-wychowawczą w osiedlu,
- 4) uczestniczy w kampaniach związanych z wyborami do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i rad narodowych oraz innych akcjach społeczno-politycznych lub gospodarczych o charakterze ogólnokrajowym lub lokalnym.

2. W sprawach dotyczących działalności społeczno-politycznej oraz związanych z nią kampanii o charakterze ogólnokrajowym i lokalnym samorząd mieszkańców działa zgodnie z kierunkami ustalonymi przez komitet Frontu Jedności Narodu.

§ 6. 1. W dziedzinie wychowania dzieci i młodzieży samorząd mieszkańców umacnia jednolity front wychowawczy obejmujący szkołę, rodzinę, organizacje młodzieżowe i środowisko zamieszkania.

2. Samorząd mieszkańców w szczególności:

- 1) popiera działalność organizacji społecznych podejmujących pracę na rzecz dzieci i młodzieży oraz rozwija przy ich udziale pracę Związku Harcerstwa Polskiego, terenowych kół organizacji młodzieżowych i samorządu dziecięcego oraz młodzieżowego,

2) współdziała z kierownictwem szkół oraz ich komitetami rodzicielskimi i opiekuńczymi w zakresie:

- a) organizowania zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży oraz imprez kulturalno-oświatowych i sportowych, wykorzystując na te cele boiska szkolne i sale gimnastyczne,
- b) udzielania pomocy rodzinie w wypełnianiu jej obowiązków rodzicielskich w stosunku do swych dzieci oraz opieki nad młodzieżą poza szkołą,

3) inicjuje i uczestniczy w urządzaniu w drodze czynów społecznych placów zabaw dla dzieci, boisk, zieleni oraz organizuje przy współpracy zainteresowanych organizacji zajęcia w tych obiektach,

4) zgłasza wnioski i konsultuje kształtowanie rejonów szkół podstawowych.

§ 7. 1. W dziedzinie gospodarki mieszkaniowej i komunalnej samorząd mieszkańców współdziała z administracją osiedla.

2. Samorząd mieszkańców w szczególności:

- 1) współdziała z administracją domów w sprawach właściwej konserwacji pomieszczeń mieszkalnych, instalacji wodno-kanalizacyjnych i wspólnych urządzeń oraz utrzymania porządku i czystości w budynkach i ich otoczeniu,
- 2) konsultuje plany remontów oraz zakres i lokalizację prac remontowych, sprawuje społeczną kontrolę przebiegu i jakości wykonania remontów i bieżących napraw oraz uczestniczy w odbiorze robót,
- 3) opiniuje przedstawiane przez administrację projekty:
  - a) rocznych planów techniczno-ekonomicznych administracji domów mieszkalnych i sprawozdań z wykonania tych planów,
  - b) planów remontów kapitalnych budynków mieszkalnych i kolejności ich realizacji,
  - c) planów robót porządkowych,
  - d) planów odpłatnych usług remontowo-konserwacyjnych dla ludności świadczonych przez administrację domów i ich właściwego wykonania,
  - e) lokalizacji urządzeń usługowych i pomieszczeń pomocniczych oraz zagospodarowania osiedla łącznie ze sprawami garażowania i parkowania pojazdów,
- 4) opiniuje pracę kierowników administracji domów mieszkalnych, administratorów i dozorców domowych,
- 5) sprawuje społeczną kontrolę nad zarządem budynków stanowiących własność osób fizycznych lub prawnych, nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej, utrzymaniem tych budynków w należytym stanie oraz pokrywaniem z czynszu najmu wydatków na ich eksploatację i bieżące remonty,
- 6) zgłasza wnioski i konsultuje sprawy remontów dróg i oświetlenia, zieleni, przebiegu tras linii komunikacyjnych i rozmieszczenia przystanków.

3. Kierownictwo administracji domów mieszkalnych w określonych przez komitet osiedlowy (obwodowy) terminach, nie rzadziej jednak niż raz do roku, składa na posiedzeniu komitetu sprawozdanie z realizacji swych zadań.

4. W razie gdy na terenie jednej administracji domów mieszkalnych działa kilka komitetów obwodowych, a w mieście nie powołuje się komitetów osiedlowych, wówczas ostateczną opinię w sprawach wymienionych w ust. 2 pkt 3 i 4 ustala zespół doradczo-opiniodawczy składający się z przedstawicieli poszczególnych komitetów obwodowych.

§ 8. W dziedzinie handlu i usług samorząd mieszkańców w szczególności:

- 1) kontroluje stan zaopatrzenia, obsługi, czystości i sprawności działania punktów handlowych i usługowych, jakości usług, właściwego wykorzystania lokali i przestrzegania godzin pracy oraz współdziała w tym zakresie z kontrolą społeczną organizowaną przez związek zawodowy i organy spółdzielni,
- 2) zgłasza wnioski i konsultuje sprawy:
  - a) planów rozmieszczenia branżowego sieci handlu detalicznego, punktów usługowych i zakładów gastronomicznych, godzin pracy oraz odpowiednich zmian w tym zakresie,
  - b) przydzielania lokali użytkowych zakładom przemysłowo-produkcyjnym, których działalność może być uciążliwa dla mieszkańców.

§ 9. W dziedzinie kultury, kultury fizycznej i wypoczynku samorząd mieszkańców w szczególności:

- 1) rozwija wśród mieszkańców działalność zmierzającą do rozszerzenia udziału ludności w życiu kulturalnym i korzystaniu z dóbr kultury przy współpracy z zainteresowanymi organizacjami społecznymi oraz zakładami pracy opierając się na działających na danym terenie ośrodkach życia kulturalnego (teatry, kina, domy kultury),
- 2) zgłasza wnioski i konsultuje sprawy sieci punktów bibliotecznych, planów zagospodarowania terenów w zakresie zapewnienia miejsc na wypoczynek oraz budowania sieci obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych,
- 3) analizuje wykorzystanie istniejących obiektów i urządzeń sportowych oraz występuje o ich racjonalne wykorzystanie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców,
- 4) rozwija różne formy wypoczynku po pracy przy współudziale właściwych organów administracji oraz zakładów pracy.

§ 10. W dziedzinie zdrowia i opieki społecznej samorząd mieszkańców w szczególności:

- 1) współdziała z przychodniami rejonowymi służby zdrowia i istniejącymi przy nich społecznymi komitetami oraz stacjami sanitarno-epidemiologicznymi, działającymi na terenie samorządu mieszkańców w zakresie organizacji świadczeń lekarskich oraz utrzymania właściwego stanu sanitarno-higienicznego osiedla,
- 2) współpracuje z terenowymi kołami Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, terenowymi opiekunami społecznymi i organami służby zdrowia w zakresie rozwijania różnorodnych form opieki społecznej nad starcami, inwalidami, osobami niezdolnymi do pracy i innymi osobami,

3) występuje z wnioskami w sprawach:

- a) udzielenia pomocy materialnej dzieciom i młodzieży znajdującej się w szczególnie trudnych warunkach (umieszczenie w żłobkach, przedszkolach, domach małego dziecka, dożywianie, internaty, półkolonie, kolonie), udzielania pomocy w kierowaniu młodzieży do szkół zawodowych i przyuczania zawodu itp.,
- b) umieszczania osób potrzebujących opieki w domach pomocy społecznej oraz w zakładach zamkniętej opieki zdrowotnej (domy rencistów, domy specjalne dla przewlekle chorych, szpitale, sanatoria itp.),
- c) powoływania terenowych opiekunów społecznych.

§ 11. W dziedzinie porządku publicznego i powszechnej samoobrony samorząd mieszkańców w szczególności:

- 1) kształtuje aktywne postawy mieszkańców w zakresie poszanowania mienia społecznego oraz przeciwdziałania naruszaniu norm prawnych,
- 2) podnosi kulturę współżycia mieszkańców oraz podejmuje niezbędne działania dla likwidacji sporów i konfliktów sąsiedzkich,
- 3) udziela pomocy w powoływaniu i działalności ORMO i społecznych komisji pojednawczych,
- 4) współdziała ze społecznymi komitetami przeciwalkoholowymi w zwalczaniu alkoholizmu,
- 5) współdziała z administracją domów w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, sanitarno-porządkowych itp.,
- 6) troszczy się o bezpieczeństwo dzieci na ulicach miast i drogach publicznych, między innymi przez popularyzację przepisów ruchu drogowego,
- 7) utrzymuje kontakty z kuratorami sądowymi i terenowymi opiekunami społecznymi sprawującymi pieczę nad nieletnimi bądź innymi osobami warunkowo zwolnionymi z zakładów penitencjarnych,
- 8) powiadamia sąd opiekuńczy o przypadkach naruszania praw dziecka lub zagrożenia jego prawidłowego rozwoju,
- 9) organizuje ludność do wykonywania zadań wynikających z potrzeb powszechnej samoobrony, szczególnie poprzez propagowanie udziału ludności w terenowych oddziałach samoobrony, powszechnym szkoleniu obronnym oraz uprawianiu sportów o walorach techniczno-obronnych.

§ 12. Organy samorządu mieszkańców powołane na wyodrębnionych terenach miejskich o charakterze rolniczym podejmują dodatkowe zadania, w szczególności dotyczące współdziałania z kółkami rolniczymi oraz spółkami wodnymi w sprawach związanych z gospodarką rolną.

§ 13. 1. Rada narodowa miasta i gminy na podstawie art. 83 ust. 3 ustawy o radach narodowych powierza samorządowi mieszkańców rozpatrywanie spraw:

- 1) podejmowania inicjatyw dotyczących planowania i organizowania czynów społecznych,
- 2) stanu realizacji postulatów wyborców,
- 3) bieżącej realizacji planów remontów,
- 4) estetyki miasta,
- 5) funkcjonowania handlu państwowego, spółdzielczego i prywatnego w zakresie zaopatrzenia ludności.

2. Wnioski komitetów osiedlowych w zakresie rozpatrzonych spraw przedkładane są celem nadania im dalszego biegu prezydium rady narodowej miasta i gminy.

§ 14. Przy wykonywaniu swych zadań samorząd mieszkańców niezależnie od uprawnień opiniodawczo-kontrolnych, wymienionych w § 5—13, uprawniony jest do:

- 1) reprezentowania interesów mieszkańców wobec organów władzy i administracji terenowej oraz przedsiębiorstw i instytucji,
- 2) zgłaszania projektów uchwał rady dotyczących spraw związanych z realizacją ustawowych lub statutowych zadań samorządu mieszkańców.

Rozdział 3

Struktura i organizacja samorządu mieszkańców.

§ 15. Komitety osiedlowe obejmują swoją działalnością część miasta wyróżniającą się naturalną więzią ekonomiczno-społeczną i warunkami komunalnymi, która w zasadzie powinna pokrywać się z okręgiem wyborczym do miejskiej (dzielnicowej) rady narodowej.

§ 16. Komitety obwodowe obejmują swoją działalnością blok, ulicę lub inny zespół budynków o liczbie mieszkańców w zasadzie nie przekraczającej trzech tysięcy i granicach w miarę możliwości pokrywających się z obwodem głosowania do rady narodowej lub stanowiących jego wielokrotność.

§ 17. Komitety domowe obejmują swoją działalnością pojedyncze domy lub zespoły małych domów mieszkalnych.

§ 18. 1. Podziału miasta na osiedla i obwody mieszkalne dokonuje miejska (dzielnicowa) rada narodowa w porozumieniu z miejskim (dzielnicowym) komitetem Frontu Jedności Narodu opierając się na ustaleniach § 15 i 16 niniejszego regulaminu (statutu) i starając się, aby harmonizowały one z innymi podziałami administracyjnymi miasta (np. rejonami administracji osiedla i rejonami szkolnymi).

2. O powołaniu komitetów domowych i zakresie ich zadań decydują komitety osiedlowe (obwodowe).

§ 19. W razie powołania na tym samym terenie organów samorządu mieszkańców różnych stopni:

- 1) dokonuje się pomiędzy nimi podziału zadań,
- 2) organy samorządu mieszkańców stopnia wyższego pomagają w pracy organom samorządu mieszkańców stopnia niższego, a w szczególności:
  - a) podejmują zadania przekraczające właściwość niższych organów,
  - b) koordynują społeczną działalność w sprawach wymagających współdziałania szeregu organów,
  - c) mogą przekazywać niektóre zadania do właściwości niższych organów.

§ 20. 1. Komitety osiedlowe (obwodowe) powołują prezydium i komisje (sekcje) jako organy wykonawcze.

2. W skład komisji (sekcji) mogą wchodzić osoby poza składem komitetu osiedlowego (obwodowego).

§ 21. 1. W skład prezydium wchodzi przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sekretarz komitetu osiedlowego (obwodowego) oraz wszyscy przewodniczący komisji (sekcji).

2. Członkami prezydium mogą być tylko członkowie komitetu osiedlowego (obwodowego).

§ 22. Do zadań prezydium w szczególności należy:

- 1) rozpatrywanie spraw przedłożonych przez komisje (sekcje) oraz przygotowywanie materiałów na posiedzenia komitetu osiedlowego (obwodowego),
- 2) nadawanie biegu uchwałom i wnioskom podjętym przez komitet osiedlowy (obwodowy) i czuwanie nad ich realizacją.

§ 23. 1. Komisje (sekcje) są organizatorem samorządnej i społecznej działalności mieszkańców, zmierzającej do uzyskania wymiernych efektów, szczególnie w zakresie:

- działalności społeczno-wychowawczej,
- wychowania dzieci i młodzieży,
- gospodarki komunalnej i mieszkaniowej,
- handlu i usług,
- kultury, kultury fizycznej i wypoczynku,
- zdrowia i opieki społecznej,
- porządku publicznego i powszechnej samoobrony.

2. Rodzaje, liczbę, skład oraz zadania komisji (sekcji) ustala komitet w zależności od miejscowych potrzeb.

3. Zamiast powoływania określonej komisji (sekcji) komitet może w porozumieniu z zainteresowaną organizacją społeczną działającą w osiedlu (obwodzie) powierzyć jej funkcję tej komisji (sekcji).

§ 24. 1. Komitety osiedlowe (obwodowe) są organizatorami zebrań mieszkańców, na których omawiane są podstawowe problemy osiedla (obwodu), a zwłaszcza:

- a) sprawy wychowania dzieci i młodzieży,
- b) plany rozwoju i porządkowania,
- c) warunki sanitarne,
- d) stan realizacji postulatów mieszkańców.

2. Zebrania mieszkańców zwołuje się również dla wysłuchania informacji z działalności rady narodowej i organów administracji terenowej.

3. Na zebraniach mieszkańców komitety osiedlowe (obwodowe) składają systematycznie, nie rzadziej jednak jak raz w roku, sprawozdanie ze swej działalności.

§ 25. 1. Dla utrzymania stałej łączności z mieszkańcami komitety osiedlowe (obwodowe) organizują dyżury swych członków.

2. Miejsce i godziny dyżurów podawane są do wiadomości mieszkańców.

§ 26. Do obowiązków członka organów samorządu mieszkańców należy:

- 1) stały udział w pracach organów samorządu mieszkańców,
- 2) utrzymywanie bezpośredniej więzi z mieszkańcami osiedla i ich organizacjami działającymi na terenie osiedla,
- 3) podejmowanie inicjatyw związanych z zadaniami samorządu mieszkańców oraz wykonywaniem na danym terenie uchwał rady narodowej i wytycznych komitetu Frontu Jedności Narodu,

4) branie udziału — zgodnie z przyjętym podziałem zadań — w naradach organizowanych przez prezydium rad narodowych i komitety Frontu Jedności Narodu, a dotyczących w szczególności:

- a) organizacji uroczystości i imprez o charakterze społeczno-politycznym,
- b) czynów społecznych,
- c) estetyki czystości i porządku w osiedlu,
- d) wymiany doświadczeń.

§ 27. 1. Warunki lokalowe i techniczno-organizacyjne działalności samorządu mieszkańców zapewniają prezydium miejskich (dzielnicowych) rad narodowych.

2. Wydatki związane z działalnością samorządu mieszkańców pokrywane są z budżetu rady narodowej.

§ 28. Komitety osiedlowe (obwodowe) mogą prowadzić gospodarkę finansową i gromadzić własne fundusze na realizację powierzonych im zadań zgodnie z zasadami ustalonymi przez radę narodową.

Rozdział 4

System wyborczy do organów samorządu mieszkańców.

§ 29. Prawo udziału w wyborach do organów samorządu mieszkańców mają obywatele zamieszkali w rejonie właściwego miejscowo komitetu, którym przysługuje czynne prawo wyborcze do rady narodowej.

§ 30. Wybory zarządza miejska (dzielnicowa) rada narodowa w porozumieniu z miejskim (dzielnicowym) komitetem Frontu Jedności Narodu.

§ 31. 1. Członków komitetów osiedlowych (obwodowych) wybiera się na osiedlowych (obwodowych) konferencjach wyborczych.

2. Delegatów na osiedlowe (obwodowe) konferencje wyborcze wybiera się na zebraniach mieszkańców domu lub zespołu domów.

3. W razie powołania na tym samym terenie komitetu osiedlowego i komitetów obwodowych na obwodowej konferencji wyborczej wybiera się jednocześnie członków komitetu osiedlowego z terenu obwodu.

4. Miejska (dzielnicowa) rada narodowa w porozumieniu z miejskim (dzielnicowym) komitetem Frontu Jedności Narodu może upoważnić miejscowe organizacje polityczne i społeczne do delegowania swych przedstawicieli do składu komitetu osiedlowego (obwodowego).

§ 32. Liczba członków komitetu osiedlowego (obwodowego) wynosi:

- 1) komitetu osiedlowego — w granicach od 15 do 40,
- 2) komitetu obwodowego — w granicach od 7 do 15.

§ 33. Członków komitetów domowych wybiera się na ogólnym zebraniu mieszkańców domu lub zespołu domów w liczbie nie mniejszej od 3.

§ 34. Członków komitetów osiedlowych działających na terenie rady narodowej miasta i gminy wybiera się na ogólnym zebraniu rejonu działania komitetu w liczbie nie mniejszej od 5.

§ 35. 1. Kandydaci do komitetów mogą być zgłaszani przez mieszkańców, organizacje społeczne i polityczne oraz miejski (dzielnicowy) komitet Frontu Jedności Narodu.

2. Kandydatury mogą być zgłaszane na zebraniu lub też przed zebraniem.

3. Kandydatury zgłaszane przed zebraniem powinny być podane do publicznej wiadomości w sposób przyjęty w danej miejscowości.

§ 36. Wyboru członków samorządu mieszkańców i delegatów na konferencje osiedlowe i obwodowe dokonuje się w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów.

§ 37. Kadencja komitetów osiedlowych, obwodowych i domowych trwa 2 lata.

§ 38. Miejska (dzielnicowa) rada narodowa w porozumieniu z miejskim (dzielnicowym) komitetem Frontu Jedności Narodu w razie stwierdzenia nieprawidłowości, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na wyniki wyborów — unieważnia wybory.

§ 39. 1. Organy samorządu mieszkańców pozbawiają mandatu tych członków, którzy:

- a) zostali prawomocnym wyrokiem sądu skazani za przestępstwo z chęci zysku lub innych niskich pobudek,
- b) postępowaniem swoim zawiedli zaufanie mieszkańców bądź naruszyli godność członka komitetu osiedlowego (obwodowego, domowego),
- c) systematycznie uchylają się od prac w samorządzie mieszkańców.

2. Uchwały w sprawie pozbawienia mandatu członka komitetu osiedlowego (obwodowego, domowego) wymagają zatwierdzenia na najbliższym zebraniu mieszkańców.

3. Od decyzji komitetu osiedlowego (obwodowego, domowego) członkowi komitetu przysługuje odwołanie do prezydium miejskiej (dzielnicowej) rady narodowej lub miejskiego (dzielnicowego) komitetu Frontu Jedności Narodu.

4. W razie odwołania się ostateczną decyzję w sprawie pozbawienia mandatu członka komitetu osiedlowego (obwodowego, domowego) podejmuje prezydium miejskiej (dzielnicowej) rady narodowej w porozumieniu z miejskim (dzielnicowym) komitetem Frontu Jedności Narodu.

Rozdział 5

Ogólny nadzór.

§ 40. Miejska (dzielnicowa) rada narodowa w porozumieniu z miejskim (dzielnicowym) komitetem Frontu Jedności Narodu:

- 1) uchwała regulamin samorządu mieszkańców,
- 2) ustala wytyczne do pracy samorządu mieszkańców,
- 3) dokonuje systematycznej oceny pracy samorządu mieszkańców,
- 4) organizuje wymianę doświadczeń w zakresie działalności samorządu mieszkańców,
- 5) organizuje współzawodnictwo w wykonywaniu celów społecznych i gospodarczych samorządu mieszkańców oraz honoruje jego najlepsze doświadczenia,
- 6) czuwa nad przestrzeganiem uprawnień samorządu mieszkańców,
- 7) występuje z inicjatywami społecznego wyróżniania najbardziej ofiarnych działaczy,
- 8) zapewnia obronę członkom komitetów osiedlowych (obwodowych, domowych) przed niesłusznymi konsekwencjami związanymi z ich działalnością zgodną z regulaminem (statutem) samorządu mieszkańców.

§ 41. Miejska (dzielnicowa) rada narodowa i jej organy:

- 1) zapraszają przedstawicieli samorządu mieszkańców na swoje posiedzenia oraz zasięgają ich opinii w sprawach najbardziej istotnych dla mieszkańców,
- 2) zapraszają samorząd mieszkańców do udziału w prowadzonych przez siebie kontrolach,
- 3) zapewniają realizację społecznie i gospodarczo uzasadnionych wniosków samorządu mieszkańców,
- 4) rozstrzygają sprawy sporne pomiędzy samorządem mieszkańców a organami administracji.

§ 42. 1. Samorząd mieszkańców przy wykonywaniu swych zadań korzysta z fachowej pomocy właściwych jednostek miejskiej (dzielnicowej) rady narodowej.

2. Członkowie organów samorządu mieszkańców korzystają z prawa pierwszeństwa przyjęcia przez członków prezydium i kierowników wydziałów w sprawach związanych z działalnością samorządu.